

VINOHRADY PÁNĚ

Kázání ze soboty 17.6.2017 – br. Robert Řehák

Vážení a milí členové a hosté Vinohradského sboru,

už se stalo mou hezkou tradicí, že vždy když se vrátím z diplomatické mise v zahraničí, káží zde u nás na Vinohradech. Po mém návratu z Izraele jsem měl zde kázání o Jiftachovi, dnes po mém návratu ze Spojených států bych se chtěl s Vámi zamyslet nad „Vinohrady Páně“.

Vždy je mi velkým potěšením a výzvou mít kázání zde v „nejlepším sboru v Praze, kde je nejvíce vzdělaných lidí, v nejstarším sboře, matce všech sborů, ve sboře s nejlepší vitráží, bohoslužbou a nejlepším kazatelem“, jak zde minule (i o sobě právem) řekl Michal Balcar.

Každý překlad je výklad. Proto znalost původního jazyka textu při jeho výkladu je nenahraditelná. Vy všichni zde, kteří se již hebrejsky učíte (a vy všichni ostatní, kteří se doufám učit začnete), mi potvrdíte, že hebrejštiny je nádherný jazyk a to nejen hloubkou, do které sahá, ale i formou a zvukomalebností. V Bibli máme mnoho libozvučných textů, ale asi nejkrásnější z nich je začátek 5. kapitoly knihy proroka Izajáše:

בְּיַד קֶרֶשׁ וְהַעֲטִיּוּ וְהִלְקִסְיוּ וְהִקְזְעִיּוּ וְנִמְשׁוּ בְּיַד יְרֵקָה יְדִידִיל הִיא סֶרֶךְ וּמִרְכַּל יְדוּד תִּרְשֵׁי יְדִידִיל אֲנִי הַרִישָׁא
יֵיבֵב אֲנִי וְטַפְשׁ הַדּוּהִי שִׂאֵמוּ מִלְשׁוּרֵי שְׂעוּי מִיִּבְנַע תּוֹשַׁעַל קִיּוּ וּבַחצַּב בְּקִי מִגּוּ וְכוּתֵב לְדַגֵּם
מִיִּשְׂאֵב שְׂעוּי מִיִּבְנַע תּוֹשַׁעַל יִתְיוּק עוֹדֵם וּבִיִּשְׁעֵי אֱלֹהִי יִמְרַכֵּל דּוּעַ תּוֹשַׁעַל הֵם יִמְרַכֵּ וְיִבּוּ

Ještě i v době Ježíšově máme zprávy o tom, že existovali lidé, kteří znali celé knihy nazpaměť a fungovali jako jaké-si „živé knihovny“ a na přání odcitovali tu či onu část. Pouze v dobách ohrožení, kdy hrozilo, že texty budou zapomenuty, docházelo k jejich zapisování. Aby se texty lépe pamatovaly, byly spojeny s melodií. Slova písničky si je totiž i dnes pro nás daleko lehčí zapamatovat.

Krásu textu Iz 5 nás přivádí v jakési předjímce do Nového věku, do Království Božího, které zmiňoval Ježíš. Nový věk, není něco, co by mělo přijít až jednou na konci věků. Je to něco, co se šíří již dnes a teď zde mezi námi a to i skrze krásnou hudbu, krásné věci a duchovně krásné lidi. Jsou zde v jakési předjímce.

V Izraeli jsem strávil dohromady skoro sedm let. Je to jiná realita. Představte si, že sedíte na koncertě vážné hudby v nádherném sále. Je to podařený koncert a jste v pološeru zcela ponořeni do Dvořákovy hudby – jako by mimo tento svět a mimo čas. Slyšíte ty tóny? Hudba graduje, když tu z ničeho nic ostrý zvuk sirény: t-t-t-t!!! Poplach. Na město se blíží raketa. Všichni se ve zmatku řítí ven a do nejbližšího krytu.

S tou písní v Izajášovi 5 je to podobné. Právě jsme slyšeli krásnou hudbu. Nyní si poslechněme její text:

Zaspívám svému milému píseň mého milého o jeho vinici: Můj milý měl vinici na úrodném svahu. Zkypřil ji, kameny z ní vybral a vysadil ušlechtilou révu. Uprostřed ní vystavěl věž i lis v ní vytesal a čekal, že vydá hrozny; ona však vydala odporná pláňata.

Tuto krásnou (asi původně svatební) píseň prorok mění a skrze ni vyjadřuje varování. Vínice nerodí a pán vínice ji ničí. Pán vínice se ptá: „Co se mělo pro mou vinici ještě udělat a já pro ni neudělal?“ Svědci – obyvatelé Jeruzaléma a muži judští mlčí. Ve starověku, když např. na soudu někdo mlčel, tak to znamenalo přiznání viny. Mlčí a přichází trest.

Obraz je jasný. Vinice je lid izraelský a pán vinice Hospodin. Lid se zpronevřuje svému úkolu, který dle slov mého učitele Jana Hellera byl: „*prokvasit svět vírou v Hospodina, která zavazuje k lásce, nese k lásce, šíří lásku.*“ Když vidíme zlo, nesmíme mlčet. Když nás usvědčuje naše svědomí, nesmíme mlčet, nesmíme jej potlačovat. Musíme jednat jako žalmista v Žalmu 80, který se ptá:

„*Vinnou révu z Egypta jsi vyňal, vypudil jsi pronárody a ji jsi zasadil. Připravil jsi pro ni všechno, zapustila kořeny a rozrostla se v zemi... Proč pobořils její zidky?*“ To je cesta ven. **Pokud někdo mlčí** a se zlem (byť i tím, které se ho zdánlivě netýká) nic nedělá, tak to zlo ho nakonec převálcuje a zničí. Jediná cesta je se stále ptát a spolu s žalmistou volat: „*Bože zástupů, navrať se, shlédni z nebe, popatř, ujmí se té révy*“.

Když se podíváme do Zahradnického slovníku naučného, tak zjistíme, že „*Vinice je pozemek osázený vinnou révou, který slouží k vinařství. Tento název je v Čechách odedávna běžný, na Moravě se navíc často používá výraz vinohrad, který pravděpodobně vznikl v lokalitách, kde se vinice zakládaly na kamenitých svazích a kameny se vynášely na okraj pozemku, čímž kolem vinic vznikaly ohrady z volně nasypané kamene, tzv. kamenice.*“ Naše Vinohrady vznikly na popud krále Karla IV., který si byl dobře vědom duchovního významu „*Vinohrad Páně*“. Vždyť sám věřil, že Praha má být nejen geografickým, ale i duchovním centrem Evropy a proto zde zakládal největší kostely i Nový Jeruzalém. Díky němu Vinohrady později dostaly přídavek „*Královské*“.

Pro nás jsou Královské Vinohrady vinicí Krále. Dostali jsme za úkol být dobrými vinaři a starat se, aby Vinohrady plodily dobré hrozny. Když jsem viděl, kolik dětí ukončilo ve Vinohradech sobotní školkou a školu, musím říci, že **Vinohradský sbor je dobrou vinicí přinášející dobré plody.**

Výrok v Iz 5 není definitivní. Stejně, jako nebyl výrok o zničení Ninive. Když se lid obrátil a „*naléhavě volal k Bohu*“, Bůh město nezahubil – k úsměvné nevoli proroka Jonáše: „*Ach, Hospodine, což jsem to neřikal, když jsem byl ještě ve své zemi? Proto jsem dal přednost útěku do Taršíše! Věděl jsem, že jsi Bůh milostivý a plný slitování, shovívavý a nesmírně milosrdný, že tě jímá lítost nad každým zlem.*“

Jiří Langer v mé oblíbené knížce **Devět bran** přináší krásný příběh: „*Byl jednou jeden velký hříšník*“, vyprávěl kdysi svatý reb Šulem. „*A ten hříšník po celý život nevykonal ani jediného dobrého skutku. Jen hřešil a hřešil, na Boha nepamatoval. Jeden příkaz však provždy věrně plnil, jak ho tomu matka již od dětství učila: příkaz omývání rukou před jídlem. Na tomto příkazu lpěl kupodivu tvrdošjně.*“

Jednou byl ten člověk na daleké cestě. Měl už veliký hlad a chleba dost. Ale neměl vody, aby si mohl ruce opláchnout. Věděl sice, že v nedalekém lese je studánka, věděl však též, že onen les je sídlem lupičů, kteří bez milosti každého zabijí, kdo jim přijde do rány. Jel tedy ten náš milý hříšník raději hladov dál. Ale hlad na něj doléhal stále krutěji a krutěji.

Což jestli hladem zemře? Myslí si hříšník. Jak je to pošetilé, že ani dnes nechci jíst nemytýma rukama! Vždyť je to jen malý, nedůležitý příkaz rabinů, a já mám na svědomí hříchy mnohem, mnohem těžší. Ostatně Zákon přece dovoluje pojídati vše, můžeme-li tím život zachrániti.

I vyňal milý hříšník z rance krajíc chleba a užuž se chtěl do něho zakousnout, ale ruka mu klesla.

Ne, ne, řekl si. Je to jediný příkaz, proti němuž jsem se nikdy neprohřešil. Neporuším jej ani teď, děj se, co děj! Raději se odvážím do lesa. Zabijí-li mě – zabijí. Ale chléb nemytýma rukama

jíst nebudu!

A nejedl. Vydal se do lesa pro vodu a byl zabit. Jeho hříšná duše stanula před soudem Nebes.

V hodině, kdy člověk odchází na věčnost, jdou před ním všechny jeho činy. Říkají mu: To a to jsi učinil v ten a ten den, na tom a tom místě. A on dopovídá: Ano. A říkají mu: Podepiš! – A podepiše. Tak to stojí ve svatém talmudu.

I s oním hříšníkem šly všechny jeho činy. Byly to hrozné hříchy. Bezpočtu jich bylo. Ale za to, že po celý život dbal příkazu omývání rukou tak, že pro něj i život obětoval, vše mu bylo prominuto. Brána Milosti byla mu otevřena a byl pojat mezi spravedlivé.“

„A jestli i tak zatvrzelý hříšník byl do ráje vpuštěn,“ končil svatý reb Šúlem své vypravování, „jestliže i on byl do ráje vpuštěn jen proto, že se obětoval jednou pro jeden příkaz, jaká odplata očekává ty, kdož celý život svůj zasvětil konání dobrých skutků, jak nám Bůh a svatí učenci kázali?!“